

中国藏药材大全

主编 大丹增

中国藏学出版社

中国藏药材大全

主编 大丹增

中国藏学出版社

图书在版编目(CIP)数据

中国藏药材大全: 汉、藏 / 大丹增主编. —北京: 中国藏学出版社, 2016.4
ISBN 978-7-80253-881-8

I. ①中… II. ①大… III. ①藏医-中药材-介绍-汉语、藏语 IV. ①R291.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2016) 第 055543 号

中国藏药材大全

主编 大丹增

责任编辑 南加才让 杜冰梅
特邀编辑 力毛措
装帧设计 翟跃飞
出版发行 中国藏学出版社
印 刷 中国电影出版社印刷厂
版 次 2016 年 4 月第 1 版第 1 次印刷
开 本 787 毫米 × 1092 毫米 1/16
印 张 52.5
字 数 963 千字
书 号 ISBN 978-7-80253-881-8 / R · 57
定 价 260.00 元

图书如有质量问题, 请与本社联系

E-mail: dfhw64892902@126.com 电话: 010-64892902

版权所有 侵权必究

中国藏学研究中心重点科研课题

《中国藏药材大全》编委会

主 编 大丹增

副 主 编 登巴达吉 毛继祖

编撰人员 大丹增 登巴达吉 仲格嘉 达瓦扎巴 达娃温嘎
朗加 雄嘎玛坚参 姚晓武 布地 毛继祖 吉守祥
林鹏程 叶菊 卢永昌 保怡 力毛措 看召本
罗布扎西 罗辉 王茜

前言

藏医药发源于青藏高原，具有两千多年的发展历史。在漫长的历史长河中，藏族人民在防病治病过程中就地取材，利用当地丰富的动物、植物、矿物作为防病治病的物质基础，在自身筛选中积累了本民族的有效药物——藏药。经过几千年漫长历史岁月的积淀，已形成完整的理论体系和丰富的临床经验，形成了独具特色的藏医药学体系。它凝聚了藏民族长期同疾病作斗争的宝贵经验，有着深厚的文化内涵，是藏族民族文化与生态环境不断相互适应的产物。藏药以其神秘而独特的药材来源、炮制方式、用药配方和神奇疗效而成为医药界的一枝奇葩，也是中华医药宝库中一颗璀璨的明珠，一直为世人所关注，为保护人类健康发挥着越来越重要的作用。

纵观藏医药历史，藏医药学典籍有三百余部，其中《月王药诊》《四部医典》《祖先言教》《蓝琉璃》及《晶珠本草》等为杰出的代表作。近年来，国家十分重视藏医药的挖掘整理、科学研究工作，取得了显著成果。中国科学院西北高原生物研究所编著的《青藏高原药物图鉴》是第一部全面反映青藏高原藏药资源的专著。西藏、青海、四川、云南等省区先后出版了《西藏植物志》《藏药志》《中国藏药》《晶镜本草》《藏医曼唐大详解蓝琉璃之光》《藏医四部医典八十幅曼唐释难蓝琉璃之光》《中华医药百科全书·藏医药卷》《迪庆藏药》《中华藏本草》等多部重要著作。由西藏自治区编著出版的藏医药书刊、文献、专著达30多部。青海省先后整理出版了20多部藏医药经典著作。由中国藏学研究中心藏医药研究所组织国内专家学者编著，即将出版的国家级重点科研课题《中国藏药方剂大全》（藏文版），收集藏药方剂近10000条，为历代藏医方剂的集大成之作。这些都为发展和弘扬藏医药事业做出了重要贡献。

在当今“回归自然”倡导系统治疗的医学风气下，藏医药在国际上也越来越受到人们的重视，尤其在蒙古、俄罗斯、尼泊尔、

不丹、北印度等国家和地区有较大影响，在欧洲和北美也有着较大的声誉和反响。在美国、瑞士、丹麦、意大利等国均设有藏医门诊。瑞士在 20 世纪 60 年代开始研究和生产藏药。奥地利计划巨资兴建藏医学研究中心。国际上已经召开了若干次藏医学学术会议，皆为藏药的使用及藏药知识的传播起到了积极的推动作用，藏医药研究和开发应用呈现蔚然成风之势。

青藏高原地域辽阔、海拔高、气温低、紫外线强、昼夜温差大、缺氧，这种复杂而奇特的自然环境孕育了极其丰富的野生药用动、植、矿物资源。随着中国改革开放和国家西部大开发战略的实施，国内兴起藏药热，藏医药研究步入了快速发展的新阶段，尤其在藏药资源的研究开发方面已取得突出成就，焕发出前所未有的生机与活力。

但是，近代出版的藏医药专著中藏医药的分类方法仍然停留在《晶珠本草》等古代典籍的使用方法及参考水平上，对现代生物学分类方法吸收不足，药物的使用标准也存在混乱现象，缺乏规范化、系统化的研究，严重影响了藏医药的开发利用，制约了藏医药的产业化发展进程。为澄清这些问题，使民族传统文化得到更好的保护、继承和发展，在国家的大力支持下，由中国藏学研究中心藏医药研究所负责，组织国内藏医药学专家学者，编撰出版了国家级重点科研课题《中国藏药材大全》。

藏族医学圣典《四部医典》经全面修订后，所载药物仅 700 余种，而距今 250 年前集藏本草之大成的《晶珠本草》，实载藏药物种也只有 915 种，其分布地域主要在青海南部，四川的阿坝、甘孜两州和西藏的昌都地区。近几十年来各省区虽有多部藏药著作问世，但多是地区性的藏本草。《中国藏药材大全》体现了藏民族药学的内涵，展示了藏药学的发展沿革和特色，基本揭示了藏药资源的全貌，是目前我国唯一药材囊括量最多、内容丰富、资料翔实、有较高权威性和科学性的专业工具书。在本书的编写

过程中,课题组成员前往各藏区开展药材的系统调研,收集第一手资料,对各地区的药材资源做出有效评估。同时,广泛吸收归纳藏医药研究的最新成果,在传统用药经验及国家已有标准的基础上,根据现代生物学分类方法,结合前人藏药工具书编撰经验、本课题组成员的调查研究成果及文献研究成果加以汇总而成。本书总共收集归纳了1200多种常用藏药材品种,其中植物类928种,动物类174种,矿物类140种。这些药物除了传统的写作方式,如正名、异名、品种考证、来源、形态特征、采集炮制、味性、药效等以外,对大部分药物还结合现代医学规范要求,载明了化学成分以及药理作用等,便于鉴别其他相似或相近药物,使药材使用更具规范化、标准化。同时,本书所有药物的考证都引用了《度母本草》《妙音本草》《宇妥本草》《蓝琉璃》《晶珠本草》《藏药晶镜本草》等几十种藏药经典著作的原文,对藏医药研究具有重要的学术价值。《中国藏药材大全》还配有大量彩图,这在国内外同类著作中是少见的。本书的出版,对于继承和发展藏医药事业,合理开发利用青藏高原藏药材资源,保护环境和生物多样性,实现藏药材资源的可持续发展,推动藏医药的科研、教学、药品质量监督管理和防病治病等工作将产生十分重要的作用,将藏医药学包括藏药材的研究工作提高到一个新的水平。

本书的编撰工作得到了西藏昌都地区藏医院、西藏阿里地区藏医院、西藏山南地区措美县藏医院和青海民族大学药学系等单位的大力支持。青海民族大学药学系多位教授不顾年高,亲自带领年轻研究人员奔赴海拔4000米以上地区,进行药材的实地考察,为本书的问世做了大量工作。中国藏学研究中心藏医药研究所虽然成立时间不长,但研究所继完成《中国藏药方剂大全》之后,用三年多时间组织完成了《中国藏药材大全》的编撰任务,在藏医药研究领域取得了显著成就。本书能够顺利出版,得到了国家有关部门,中国藏学研究中心及其科研办公室、中国藏学出版社

的大力支持，在此，我们向上述单位的相关人员和参加本书写作的所有专家学者表示衷心的感谢。

由于藏药材资源的系统研究工作开展时间不长，各地区的研究力量有限，因此本书肯定还存在许多不足之处，敬请读者在使用过程中提出批评和建议。尤其书中部分藏药品种尚无药材鉴别、化学成分和药理作用的描述，有待今后本书再版时进行补充、修订。

《中国藏药材大全》编写组

2016年3月于北京

目 录

一、珍宝土石类 རིན་ཆེན་ས་ནོའི་རིགས། / 1

1. 白矾 ང་ཚྭ། Alumen / 1
2. 白岩石 བླ་རྩ། / 1
3. 贝饶 རྟེ་རྩ། / 2
4. 碧璽石 (玫瑰红色绿宝石) རྟལ། Beryllus Roseus (Morganite) / 2
5. 辰砂 ཚྭ་ལ། Cinnabaris / 3
6. 赤色砂岩 བྱ་མ་རེག་གཙོང། / 3
7. 赤石脂 བཙོག Laberitum / 4
8. 赤铁矿 ཡུགས། Aurichalcum / 5
9. 雌黄 བ་ལྷ། Orpimentum / 5
10. 雌石 མ་རྟུ། / 6
 - 草酸盐结石 / 6
 - 磷酸盐结石 / 6
 - 尿酸及尿酸盐结石 / 6
 - 胱氨酸结石 / 7
11. 磁铁矿 ཁབ་ལེན། Magnetitum / 7
12. 大青盐 རྩ་ཐུང་མ། Halitum / 8
13. 黛赭石 ལྷག་པོ་སྤལ་རྒྱབ། Hematitum / 8
14. 胆矾 བིག་པན། Chalcanthitum / 9
15. 地松脂 བླ་ལྷན། / 10
 - 金脂 གསེར་ལྷན། / 10
 - 银脂 ངདལ་ལྷན། / 10
 - 铜脂 ཟངས་ལྷན། / 11
 - 铁脂 ལྷགས་ལྷན། / 11
 - 铅脂 ལ་ཉེ་བླ་ལྷན། / 11
16. 碘盐 མ། Troma / 11
17. 高岭土 ས་ཐུགས། Kaolinite / 12
18. 高山风化硬石膏 གངས་ཐིགས། Smithsonite / 12
19. 光明盐 རྒྱལ་མ། Sallucidum / 13
20. 硅孔雀石 མ་བྱའི་མགོན་འདྲ། Chrysocolla / 14
21. 海浮石 རྒྱ་མཚོའི་རྩ་བ། Pumce / 14
22. 海金沙 གསེར་བྱ། Lygodium japonicum (Thunb.) Sw. / 15
23. 寒水石 ཙོང་ཞི། Calcitum / 16
 - 雄寒水石 ཙོ་ཙོང་མཚོག་ ཙོ་ཙོང་རབ། ཙོ་ཙོང་འབྲིང། ཙོ་ཙོང་ཐ། / 16
 - 子寒水石 བྱ་ཙོང་མཚོག་ བྱ་ཙོང་རབ། བྱ་ཙོང་འབྲིང། བྱ་ཙོང་ཐ། / 16

- 雌寒水石 མ་ཙང་མཚོག་མ་ཙང་རབ། མ་ཙང་འབྲིང་། མ་ཙང་ཐ། / 16
- 女寒水石 འུ་མ་ཙང་ཞི་མཚོག་ འུ་མ་ཙང་ཞི་རབ། འུ་མ་ཙང་ཞི་འབྲིང་། འུ་མ་ཙང་ཞི་ཐ། / 17
- 中性寒水石 མ་ནིང་ཙང་ཞི་མཚོག་ མ་ནིང་ཙང་ཞི་རབ། མ་ནིང་ཙང་ཞི་འབྲིང་། མ་ནིང་ཙང་ཞི་ཐ། / 17
24. 褐铁矿 གྲུ་བཞི། Limonite / 17
25. 黑矾 རྟག་ཚུར། Jarosite / 18
26. 红铜 ཟངས། Cuprum / 18
- 辉铜矿 ཟངས། Chalcocitum / 19
- 斑铜矿 ཟངས། Bronitum / 19
- 铜蓝 ཟངས། Covellinum / 19
- 黄铜矿 ཟངས། Chalcopyritum / 19
- 蓝铜矿 ཟངས། Azuritum / 19
27. 红盐 མུ་དམར་བྲག་ཚ། / 20
28. 湖盐 མཚོ་མུ། / 20
29. 琥珀 སྤར་ལེན། Succinite / 21
30. 花岗岩 འཛིང་། Cranite / 22
31. 花蕊石 ཉི་ཚ། Ophicalcite / 22
32. 滑石 ཉུ་ཤིག། Talcum / 23
33. 黄矾 ཁེར་ཚུར། Fibroferitum / 23
34. 黄铜 ར་གན། Aurichalaum / 24
35. 火硝 ཟེ་མུ། Nitrum / 25
36. 碱花 འུ་ལ་རྟོག། Trona / 26
37. 江河白沙 གཙང་ཆབ་རྟུ་ཞིབ། / 26
38. 角盐 ར་མུ། / 27
39. 金刚石 རྩོ་རྩེ་ལ་ལམ། Adamas / 27
40. 酒浸石 རྟུ་ཆང་བྲག། / 28
41. 孔雀石 མ་ཕྱའི་མགྲིན་འད། Chrysocolla / 28
42. 蓝靛 རམས། / 29
43. 冷水石 ལུ་རྩོ། / 29
44. 龙齿 འབྲུག་སོ། Fossili Dentis Draconis / 30
45. 龙骨 འབྲུག་རྩས། Fossilia ossis Draconis / 30
- 龙骨 འབྲུག་རྩས། / 30
- 五花龙骨 འབྲུག་རྩས། / 30
46. 龙脑石 རྩོ་བ་འབྲུག་ཐང། / 31
47. 漏槽滴水泥 ལ་ས། / 32
48. 绿松石 གཡུ། Turquoise / 32
49. 绿玉髓 བལ་ལྷུངས། Chalcdony / 33

50. 祖母绿 མཁན། Emerald / 33
51. 玛瑙 མཚོང། Achates / 34
52. 玛瑙石 རྩི་ལྷིང་པ། Agate / 35
53. 煤矸石 སོལ་རྩོ། Talcum / 35
54. 硼砂 ལྷ་མོ། Salammoniacum / 36
55. 硼砂 𑖦𑖩𑖫𑖭 Borax / 37
56. 铅 ལ་ཤེ། Plumbum / 38
57. 青金石 ལུ་མེན། Laguritum / 38
58. 青铜 ལའང་བ། Bronze / 39
59. 泉华 རྩོ་ཆུ། / 39
60. 如意宝石 ཡིད་བཞིན་རྩོར་བ། / 40
61. 熨沙 བྱེ་མའི་དུགས་ལུ་མས། / 41
62. 珊瑚 ལྷ་བྱ། Corallium iapponicum Kishinouye / 41
63. 蛇纹石 མཐིང་རྩུས། Actinolitum / 42
64. 石灰华 ལུ་གང། (居岗) Calcsinter / 43
65. 石灰岩 རྩོ་ཐལ། Limestone / 44
66. 石决明 བ་ཤ། (巴扎) / 45
 - 杂色鲍 Haliotis diversicolor Reeve / 45
 - 盘大鲍 H.gigantea discns Reeve / 45
67. 石棉 རྩོ་རྩུས། Asbestos / 46
68. 蛇纹石 མཐིང་རྩུས། Calcium / 47
69. 石香 རྩོ་སྩོས། / 47
70. 石燕 ཕྱིུ་མགོ། Cyrtiospirifersinensis (Graban) / 48
71. 石英 དཀར་གོང། Quartz / 48
72. 鼠洞土 ཕྱི་ས། / 49
73. 水晶 ལུ་ཤེལ། Gangue / 49
 - 人造火晶 (聚光镜) མེ་ཤེལ། / 50
74. 水银 དངུལ་ཆུ། Hydragryum / 50
75. 铁 ལུགས། Ferrum / 51
 - 铁矿石 ལུགས་རྩོ། Limonite / 52
 - 铁锈 ལུགས་བཅའ། / 52
 - 犁铧铁 རྩོང་ལུགས། / 52
 - 生铁 རྩོ་ནག། / 52
 - 铁灰 ལུགས་ཐལ། / 52
 - 铁粉 ལུགས་བྱེ། / 52
 - 铁液 ལུགས་ལྷ། / 52

- 铁落 ལུགས་རྩེག / 52
- 铁焦 ལུགས་སྟལ / 52
76. 温泉舍利 རྩུ་ཚན་རིང་བསྟལ / 53
77. 文石 ཙོང་ཞི། Calcitum / 53
78. 锡 གཤལ་དཀར། (夏噶尔) Cassiteritum / 54
79. 锡矿 ཟི་ལ། / 55
80. 纤维状硅镁石 མཐུང་ཅེ་དཀར་པོ། Actinolite asbestos / 55
81. 响铜 ལི། / 56
82. 硝泥 བ་ཚ། Humus Nitrosus / 56
83. 雄黄 རྩང་རོས། Realgar / 56
84. 玄明粉 ཡ་བཟ་ར། Mirabilitum / 58
85. 盐 ལན་ཚ། Seasalt / 58
86. 岩盐 བག་གི་སྒམ་ཚ། / 59
87. 阳起石 དབུལ་ཟིལ། Actinolitum / 59
88. 药土 མཚོར་སྦྱང། / 60
89. 禹粮土 སིལྷུ་ར། (森都热) Limoni terra / 60
90. 云母 ལྷང་ཚོར། Muscovitum / 61
- 白云母 ལྷང་ཚོར་དཀར་པོ། muscovite / 61
- 黑云母 ལྷང་ཚོར་ནག་པོ། Biotitum / 62
- 锂云母 ལྷང་ཚོར་མེར་པོ། Zinnwalditum / 62
91. 杂布如查 ཅབས་ཏུ་ཚ། / 63
92. 鲐石 རྩོ་བ་ཆར་འབྲེབས། / 63
93. 针铁矿石 མཐུང་ཅེ་སྒྲག་པོ། Goethitum / 64
94. 珍珠母 ཉུམྱུ། / 64
- 褶皱冠蚌 Cristaria plicata (Leach) / 65
- 珍珠母珠蚌 Margaritana dahurica (Middendorff) / 65
95. 珍珠盐 (碘盐藏晶) ལ་ཚ། / 66
96. 钟乳石 བ་རྩ། (帕奴) Stalactitum / 67
97. 朱红盐 མཚལ་ཚ། / 68
98. 朱砂 མཚལ། Cinnabris / 68
99. 朱砂灰 མཚལ་གྱི་ཐལ་བ། / 69
100. 紫硃砂 ལ་ཏུ་ཚ། (卡如察) Halitum violaceum / 70
101. 自然金 གསེར། Aurum / 71
- 自然金 གསེར་རྩོ། Aurum nativum / 71
- 成品金 གསེར། Aurum / 71
102. 自然硫 ལུ་ཟི། Sulphur nativum / 72

- 白硫黄 ལུ་ཐི་དཀར་པོ། / 72
 黄硫黄 ལུ་ཐི་མེར་པོ། / 73
 绿硫黄 ལུ་ཐང་། / 73
 黑硫黄 ལུ་ཐི་ནག་པོ། / 73
 103. 自然绿硫矿泉 ལུ་ཐི་ལྗང་ཁྱུ་ལས་བྱང་བའི་རྩ་ཚན། / 74
 104. 自然铜 ང་བང་ལོང་བ། Pyrite / 75
 105. 自然银 དབུལ། Argentum / 75
 106. 粗达 ཅུ་ད། / 76

二、树林类 ཤིང་རྩོང་རིགས། / 77

107. 穆库尔没药 ལུ་གུལ། (苟归) Commiphora mukul Eng / 77
 108. 巴豆 དན་རོག། (丹查若布) Crootn tigilium L / 78
 109. 白花油麻藤果实 ལུ་གོར་ཞོ་ག། (拉果肖夏) Mucuna birdwoodiana
 Tutchet / 79
 110. 白檀香 ཚན་དན་དཀར་པོ། Santalum album L. / 80
 111. 白胡椒 རྩ་ལེ་ཤམ། Piper nigrum L. / 81
 112. 柏树 རྩལ་པ། / 82
 大圆柏 (侧柏) རྩུ་རྩལ། Platycladus orientalis (L.) France. / 83
 密枝圆柏 (细叶圆柏) རྩལ་པ། Sabina convallium (Rehd.et Wils) Cheng / 83
 祁连圆柏 རྩལ་པ་མཚོག། Sabina przewalskii kom / 83
 113. 北方枸杞 འདྲེ་ཚོར་མ། Lycium chinense Mill.var.potaninii (pojark.)
 A.M. / 84
 114. 葶苈 བི་ཕི་ལིང་། (葶苈林) Piper longum L. / 85
 115. 蓖麻 དན་ཁ། Richus communis / 87
 116. 槟榔 གོ་ཡུ། Areca catecihu L. / 87
 117. 冰片 ག་བུར། (嘎布尔) Borneo-camphora / 89
 龙脑香 མང་ག་བུར། Borneo-camphora / 89
 艾脑香 ལྷག་ཐེལ་ག་བུར། Blumea blsamifera (L.) DC / 89
 樟脑 ཤེལ་ག་བུར། Camphora / 89
 118. 茶树 ང་ཤིང་། Camellia sinensis O.ktze. / 91
 119. 沉香 ང་ག་བུ། Aquilaria agallocha Roxb / 92
 120. 怪柳 འོམ་བུ། Tamarix chinensis Lour. / 93
 怪柳 འོམ་བུ། Tamarix chinensis Lour / 94
 水柏枝 འོམ་བུ། Myricaria garmanica L. / 94
 三春柳 འོམ་རྩུང་། Myricaria squamosa Desv / 94

121. 吾地果 བོ་དེ་ལྷམ་གྱ། *Quercus aquifolilides* Rehd.et.wils. / 95
122. 大托叶云实 འཇམ་ལྷམ། (甲木哲) *Caesalpinia crista* L. / 95
123. 大枣 ལྷ་གོ། / 96
 - 大红枣 ལྷ་གོ་དམར་གྱ། *Zizyphussatiya* Gaertn / 96
 - 海枣 ལྷ་གོ། *Phoenixdactylifera* L. / 97
124. 滇藏方枝柏 སྤ་ལྷུ་མ། (巴珠) *Sabina wallichiana* (Hook.f.et Thoms.)
Kom. / 98
125. 丁香 ལི་ཤི། (里西) *Syzygium aromaticum* (L.) Merr.et Perry / 98
126. 杜鹃花 ལྷག་མ། *Rhododendron Przewalskii* Maxim / 100
 - 青海杜鹃 ལྷག་མ། *Rhododendron przewalskii* Maxim / 100
 - 陇蜀杜鹃 ལྷག་མ། *Rhododendron primulaeflorum* Bur / 100
 - 凝毛杜鹃 ལྷག་མ། *Rhododendron agglutinatum* Balf.f.et Forrest. / 101
127. 杜松 སྤ་མ། *Juniperus rigida* sieb.et zucc. / 101
128. 短叶锦鸡儿 སྤ་མ། / 102
 - 短叶锦鸡儿 སྤ་མ། *Caragana brevifolia* Kom. / 102
 - 甘青锦鸡儿 སྤ་མ། *Caragana tangutica* Maxim / 102
 - 甘蒙锦鸡儿 སྤ་མ། *Caragana opulens* Kom / 102
 - 多刺锦鸡儿 སྤ་མ། *Caragana spinosa* (L.) DC. / 103
129. 儿茶 རྩོད་ང། (堆甲) *Acacia catechu* (L.f.) Willd. / 103
130. 方枝柏 རེ་བ་རྩ། *Sabina saltuaria* Rehd.et Wils. / 104
131. 甘青鼠李 ཆེ་བི་ལ། *Rhamnus tanguticus* J.vass / 105
132. 鬼箭锦鸡儿 མཛོ་མོ་ཤིང། *Caragana tibetica* (Maxim) kom / 106
 - 鬼箭锦鸡儿 མཛོ་མོ་ཤིང། *Caragana jubata* (Pall.) Poir / 106
 - 川青锦鸡儿 མཛོ་མོ་ཤིང། *Caragana tibetica* kom. / 106
 - 玉树锦鸡儿 མཛོ་མོ་ཤིང། *Caragana przewal skii* Pojark / 106
 - 川西锦鸡儿 མཛོ་མོ་ཤིང། *Caragana erinaea* kom. / 107
133. 广酸枣 སྒྱིང་ཞོ་ན། (娘肖夏) *Choerospondias axillaris* (Roxb.) Burt
et Hill / 107
134. 海南蒲桃 སྤ་ལྷམ། (萨债) *Syzygium cumini* (L.) Skeels / 109
135. 诃子 ཨ་རུ་ར། *Terminalia chehula* Retz. / 110
136. 核桃 ལྷར་གྱ། *Juglans regia* L. / 112
137. 黑果枸杞 འཕང་མ། *Lycium ruthenicum* Murr. / 113
138. 厚果鸡血藤 ཨ་ལྷམ་དམན་གྱ། (阿折曼巴) *Millettia pachycarpa* Benth. /114
139. 红花忍冬 འཕང་མའི་རིགས། *Syringantha* (Maxim.) Zabal. / 115
140. 胡椒 བོ་བ་རིགས། *Piper nigrum* L. / 115
141. 花椒 གཡེར་མ། *Zanthotylum bungeanum* Maxim. / 118

142. 榼藤子 མཆིན་པ་ཞོ་ཤ (庆巴肖夏) *Entada phaseoloides* (L.) Merr. / 119
143. 宽筋藤 སྒྲིའི་ས། *Tinospora sinensis* (Lour.) Merr. / 120
 - 宽筋藤 སྒྲིའི་ས། *Thinospora cordifolia* Maers / 120
 - 木藤蓼 སྒྲིའི་ས། *Polygonum aubertii* Henry / 121
 - 中华青牛胆 སྒྲིའི་ས། *Thinospora sinensis* (Lour.) Merr. / 121
144. 腊肠果 རྩོད་ག (同嘎) *Cassia fistula* L. / 122
145. 柳树 ལྷང་མ། *Salix* sp / 123
 - 柳树 ལྷང་མ། Hanliu / 123
 - 细叶柳 ལྷང་མ་ཆུ་མ། *Salix tenuifolia* Turca / 123
 - 垂柳 ལྷང་མ་ཆུང་ལྷང་མ། *Salix babylonica* L. / 123
146. 露梅 སྒྲིན་མ། / 124
 - 银露梅 སྒྲིན་དཀར། *Potentilla glabra* Lodd. / 124
 - 金露梅 སྒྲིན་ནག། *Potentilla fruticosa* L. / 124
147. 马兜铃 བ་ལེ་ཀ། *Aristolochia debilis* Sieb.et Zucc. / 125
 - 藏马兜铃 བ་ལེ་ཀ། *Aristolochia griffithii* HooK.F.et Thoms ex Duchartre / 125
 - 穆坪马兜铃 ལྷང་མ་ཆུ་མ་ལེ། *Aristolochia moupinen sis* Franch / 126
148. 马钱子 ལྷམ་སྒྲུག། *Strychnos nux-vomica* Linn. / 126
149. 芒果核 མ་འབྲས། (阿斋) *Mangifera indica* L. / 128
150. 猫乳木 སེང་ལྷེང་། *Rhamnella gilgitica* Mansf, et melch / 129
 - 文冠果木 ཚན་དན་སེང་ལྷེང་། *Xanthoceras sorbifolia* Bunge / 130
 - 西藏猫乳木 སེང་ལྷེང་། *Rhamnella gilgitica* Mansf.et Melch. / 130
 - 川滇猫乳木 ཚན་དན་སེང་ལྷེང་། *Rhamnella forrestii* W.W.Smith / 130
 - 甘青鼠李木 གསོམ་སེང་ལྷེང་། *Rhamnus tangutica* J.Vass. / 130
151. 毛诃子 བ་རྩ་ར། (巴如拉) *Terminalia bellirica* (Gaertn.) Roxb. / 131
152. 棉花 རས་བལ། *Gossypium herbaceum* L. / 132
 - 陆地棉 *Gossypium hirsutum* Linn. / 132
 - 海岛棉 *Gossypium barbadense* Linn.var.barbadense / 132
153. 棉籽 རས་འབྲས། *Gossypium herbaceum* L. / 133
154. 木棉花 ལྷ་ག་གེ་སར། (纳嘎格萨) *Bombax malabaricum* DC. / 133
155. 木瓜 སེ་ཡབ། *Chaenomeles speciosa* (Sweet) Nakai. / 135
 - 皱皮木瓜 *Chaenomeles speciosa* Nakai / 135
 - 光皮木瓜 *Chaenomeles sinensis* Koehne / 135
 - 毛叶木瓜 *Chaenomeles cathayensis* Schneid / 136
156. 木蝴蝶 ཚམ་པ་ཀ། *Oroxylum indicum* (L.) Vent / 137
157. 纳合玛树脂 རགས་མའི་ཐང་ཁ། / 138
158. 宁夏枸杞 འཕང་སྒྲུ། *Lycium barbarum* L. / 138
159. 攀茎钩藤 ལྷང་ལྷེང་། (穷代尔嘎布) *Uncaria scandehs* (Smith) Hutch. / 139

160. 苹果 ལུ་གླ། *Malus pumila* Mill. / 140
161. 葡萄 ལྷན་འབྲུམ། *Vitis vinifera* L. / 141
162. 漆 རྩིས་ལྡ། (西日勘扎) *Toxicodendron vernicifluum* (Stokes)
F.A.Barkl. / 142
163. 蔷薇 སེ་བ། / 143
扁刺蔷薇 སེ་ཁྱོད། *Rosa sweginzowii* koehne. / 143
峨眉蔷薇 སེ་བ། *Rosa omciensis* Rolfe *Rosa rugosa* Thunb. / 143
玫瑰 སེ་བ་མེ་ཏྲ། *Rosa rugosa* Thunb. / 144
164. 秦皮 ལྷ་ཁེང་། (达布桑) *Fraxinus suareolans* W.W.smith / 144
165. 青冈果 བེ་འབྲས། *Quercus liaotungensis* Koidz. / 146
青冈脂 (没食子) མོན་ཆ་ར། / 147
166. 青竹 ལྷུག་ལྷོན། *Munro* var. *henonsis* (Mitf) stapf ex rendlo / 148
167. 忍冬果 འཕང་མ། *Lonicera moockii* (Rupr) . Moxim / 149
越橘叶忍冬 འཕང་མ། *Lonicera Hook.fet* Thoms. / 149
小叶忍冬 འཕང་མ། *Lonicera microphylla* Willd.ex Roem / 149
168. 肉豆蔻 ལྷ་ཉི། (杂地) *Myristica fragrans* Houtt. / 150
169. 乳香 ལྷུས་དྭགས། (贝嘎) *Boswellia carterii* Birdw. / 151
170. 川梨 དར་ཤིང་། *Morus alba* linn. / 153
171. 沙棘 ལྷ་རུ། *Hippophae rhamnoides* L. / 153
河川沙棘 ལྷ་རུ་ལྷ་རུ། *Hippophae rham-noides* L. / 154
肋果沙棘 བར་ལྷ་རུ། *Hippophae neuro-carpa* S.Wu Liu et T.N.He / 154
西藏沙棘 ལྷ་རུ། *Hippophae tibetane* Schlecht / 154
172. 苦参 ལྷེ་མ། *Sophora subprostrata* chun et T.Chen / 155
173. 山里红 འོ་སེའི་འབྲས་ལྷ། *Pyruspashia* Buch Ham ex D.Don / 156
174. 山柳 ལྷང་མ། / 156
高山柳 ལྷང་མ། *Salix oritrepha* sohneid / 157
硬叶柳 ལྷང་མ། *Salix sclerophylla* An-derss / 157
175. 山杨 མ་གལ། *Populus davidana* Dode / 157
山杨 མ་གལ། *populus davidiana* Dode. / 157
小叶杨 མ་གལ། *P.simonii* Carr. / 158
176. 石榴 སེ་འབྲ། *Punica granatum* L. / 159
177. 酸藤果 ཕྱི་ཏང་ག། (齐当嘎) *Embelia laeta* (L.) Mez / 160
178. 唐古特瑞香 ལྷིན་ཤིང་ལྷ་མ། *Daphne tangutica* Maxim. / 161
179. 桃 ལམ་བུ་རག་ཤ། *Purnus persica* (L.) Batsch / 162
乳桃 ལམ་བུ་རག་ཤ། / 162
刺桃 རྩོང་རག་ཤ། / 162

- 康木桃 (西藏桃) ཁམ་རག་ཤ / 162
180. 桃仁 རག་ཤ / 163
181. 头花杜鹃 ད་ལེས་ནག་པོ། *Rhododendron capitatum* Maxim. / 163
182. 天竺黄 ལྷུག་ཅུག་ང། (居岗) *Leptocanna chinensis* (Rendle) Chiaet
H.L.Fung / 164
183. 卫矛 འབྲུག་ཤིང། *Euonymus frigidus* Wall. / 166
184. 无患子 ལུང་རྟིང། *Sapindus mukorossi* Gaertn. / 166
185. 西藏锦鸡儿 ཡོག་མོ། *Caragana jubata* (pall) poir. / 167
186. 响叶杨 དབྱར་པ། *Populus adenopoda* Maxim. / 168
187. 小檗皮 རྩེར་པ། 168
白小檗 རྩེར་དཀར། *Berberis jamesiana* Forrest et W.W.sm / 168
黑小檗 རྩེར་ནག *Berberis tsarica* Ahrendt / 168
188. 小果白刺 སྤྱི་བའི་འབྲས་བུ། *Nitraria sibirica* Pall.Fl.Ross. / 169
189. 小米辣 ཅོ་ཁ་ཀ (子扎嘎) *Capsicum frutescens* L. / 170
190. 小叶杜鹃 ད་ལེས་དཀར་པོ། *Rhododendron primulaeflorum* Bur et Franch / 171
191. 小叶金腊梅 སྤེན་ནག་རྩུང་བ། *Potentilla parvifolia* Fisch.ap.Lehm. / 173
192. 杏 ཁམ་བུ། *Prunus armeniaca* L. / 173
193. 绣线菊 ལྷུག་Spiraea *schneideriana* Rehd / 174
蒙古绣线菊 ལྷུག་ཤད། *Spiraeal mongolica* Maxim. / 174
西藏绣线菊 ལྷུག་ཤད། *Spiraeal tibetica* / 175
高山绣线菊 ལྷུག་རྩུང། *Spiraeal pina* Turcz. / 175
194. 悬钩木 ཀུན་ཀ་རི། *Rubus niveus* Thumb. / 176
粉枝莓 ཀུན་ཀ་རི་དཀར་པོ། *Rubus biflorus* Buch.-Ham.ex Smith / 176
秀丽莓 ཀུན་ཀ་རི་དཀར་པོ། *Rubus amabilis* Focke / 176
紫色悬钩子 ཀུན་ཀ་རི་ལྷུག་པོ (ག་བྱ།) *Rubus irritans* Focke / 176
多腺悬钩子 ཀུན་ཀ་རི་ལྷུག་པོ (ག་བྱ།) *Rubus phoenicolasius* Maxim. / 176
针刺悬钩子 ཀུན་ཀ་རི་ལྷུག་པོ (ག་བྱ།) *Rubus pungens* Camb / 176
美饰悬钩子 ཀུན་ཀ་རི་ལྷུག་པོ (ག་བྱ།) *Rubus subornatus* Focke / 177
195. 栒子 ཆར་འབྲུམ། *Coloneas tertenuiqes* Rehd et Wils / 177
水栒子 ཆར་དཀར། *Cotoneaster multiflorus* Bunge / 178
匍匐栒子 ཆར་ལེབ། *Cotoneaster adpressus* Boiss. / 178
灰栒子 ཆར་འབྲུམ། *Cotoneaster acutifolius* Turcz. / 178
小叶栒子 ཆར་ལེབ། *Cotoneaster microphyllus* Wallex Lindl. / 178
196. 鸭嘴花 བ་ཤ་ཀ (帕下嘎) *Adhatoda vasica* Nees. / 179
鸭嘴花 བ་ཤ་ཀ *Adhatoda vasica* Nees. / 179
香椿 སྐྱོད། *Toona sinensis* A.Juss J. / 180
197. 盐麸果 ད་ཇིག (塔芝) *Rhus chinensis* Mill / 181